

T.C.

LOKMAN HEKİM ÜNİVERSİTESİ
BİLİMSEL ARAŞTIRMA VE YAYIN ETİĞİ YÖNERGESİ

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç

MADDE 1– (1) Bu Yönerge; Lokman Hekim Üniversitesi bünyesinde gerçekleştirilen bütün bilimsel araştırmalar ile bu araştırmaların sonuçlarının yayımlanmasında uyulması gereken etik ilke ve kuralları belirlemesi amacıyla hazırlanmıştır.

Kapsam

MADDE 2– (1) Bu Yönerge, Lokman Hekim Üniversitesi bünyesinde görev yapan tüm akademik personelin, idari personelin, lisans üstü ve lisans öğrencilerinin, üniversite ile ilişkisi devam eden araştırmacıların gerçekleştirdiği bilimsel araştırmalar, projeler ve yayınlar ile üniversitenin adı ve/veya kurumsal kimliği kullanılarak yürütülen her türlü bilimsel etkinliği kapsar.

(2) Bilimsel araştırma sonuçlarının makale, bildiri, tez, kitap veya benzeri yayın türlerinde yayımlanmasında uyulması gereken etik ilkeler bu Yönerge kapsamında değerlendirilir.

Dayanak

MADDE 3– (1) Bu Yönerge; 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun 24'üncü, 42'inci ve 65'inci maddeleri, Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi, ulusal ve uluslararası bilimsel araştırma ve yayın etiği ilkeleri ile ilgili diğer mevzuat hükümlerine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 4– (1) Bu Yönergede geçen;

a) Bilimsel Araştırma: Yeni bilgi, yöntem, uygulama veya teknolojilerin üretilmesi, doğrulanması, geliştirilmesi ya da mevcut bilgilerin yeni bakış açılarıyla değerlendirilmesi amacıyla yapılan sistematik çalışmaları,

b) Etik İhlal: Bu Yönerge kapsamında belirtilen bilimsel araştırma ve yayın etik ihlallerini,

c) Etik Kurul: Lokman Hekim Üniversitesi Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulunu,

- ç) Rektör: Lokman Hekim Üniversitesi Rektörünü,
- d) Senato: Lokman Hekim Üniversitesi Senatosunu,
- e) Üniversite: Lokman Hekim Üniversitesini,
- f) Yayın: Araştırma, inceleme, derleme, proje, tez veya benzeri bilimsel çalışmaların makale, bildiri, kitap, rapor, poster, sunum ya da dijital ortamlar yoluyla duyurulmasını, ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Temel İlkeler ve Sorumluluklar

Temel İlkeler

MADDE 5– (1) Üniversite bünyesinde gerçekleştirilen tüm bilimsel araştırma ve yayın faaliyetlerinin temel ilkeler şunlardır:

- a) Dürüstlük: Verilerin toplanması, analizi, yorumu ve sunumu süreçlerinde gerçeğe sadık kalmak ve çarpıtma yapmamak.
- b) Bilimsel Özgürlük: Araştırmacıların bilimsel merak, kanıt ve akıl yürütme süreçlerini özgürce yürütmelerini sağlamak.
- c) Sorumluluk: Araştırma süreçlerinde ve sonuçlarının paylaşılmasında sosyal, çevresel ve etik sorumluluk bilinciyle hareket etmek.
- ç) Şeffaflık: Araştırma amaç, yöntem ve bulgularının anlaşılır ve denetlenebilir şekilde sunmak.
- d) Tarafsızlık ve nesnellik: Kişisel ön yargılardan uzak, objektif ve bilimsel verilere dayalı değerlendirmeler yapmak.
- e) Çıkar çatışmasından kaçınma: Araştırma ve yayın süreçlerinde kişisel, kurumsal veya finansal çıkar çatışmalarını beyan etmek ve önlemek.

Sorumluluklar

MADDE 6– (1) Araştırmacıların sorumlulukları şunlardır:

- a) Proje veya araştırma önerisi hazırlarken ilgili etik kurullardan gerekli izinleri almak.
- b) Çalışmalarda kullanılan verilerin geçerli, güvenilir ve doğru olduğundan emin olmak.
- c) Veri toplama, analiz ve yayın aşamalarında kullanılan yöntem ve teknikleri şeffaf biçimde açıklamak.
- ç) Araştırma bulgularını ve sonuçlarını açık, anlaşılır ve eksiksiz şekilde sunmak.

(2) Danışmanın sorumlulukları şunlardır:

- a) Lisansüstü tez çalışmaları, araştırma projeleri ve diğer bilimsel etkinliklerde etik ilkelerin benimsenmesi ve uygulanmasından sorumlu sayılmak.
- b) Öğrencilere ve araştırma ekibine gerekli etik eğitimleri ve rehberliği sağlamak.
- c) Araştırmacının yetkinliği ve çalışmanın niteliği çerçevesinde gerekli denetimi yapmak ve yönlendirmede bulunmak.
- ç) Her türlü kaynak kullanımı, katkı ve desteği doğru, eksiksiz ve anlaşılabilir biçimde atıf yaparak belirtmek.
- d) Bilimsel faaliyetleri yürütürken insan, hayvan veya çevre ile ilgili yasal, etik ve kurumsal düzenlemelere uymak.

(3) Editör ve hakemlerin sorumlulukları şunlardır:

- a) Dergi, kitap ya da konferans vb. yayın organlarında görev alan editör, yardımcı editör, hakem ve diğer sorumlular; değerlendirilen çalışmaların bilimsel ve etik açıdan uygunluğunu gözetmek,
 - b) Hakemlik süreçlerinde gizlilik, tarafsızlık ve hakkaniyet ilkelerine sadık kalmak.
- (4) Kurum yöneticilerinin sorumlulukları şunlardır:
- a) Etik ihlalleri önleyici politikalar oluşturmak ve gerekli idari tedbirleri almak.
 - b) Etik kurulların bağımsız ve etkin biçimde çalışmasını temin etmek.
 - c) Etik ihlal iddialarının objektif, hızlı ve adil şekilde soruşturulmasını sağlamak.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Bilimsel Araştırma Etiği İhlalleri ve Önlenmesi

Bilimsel araştırma etiği ihlalleri

MADDE 7– (1) Bilimsel araştırma ve yayın etiğine aykırı eylemler şunlardır:

- a) İntihal: Başkalarının özgün fikirlerini, metotlarını, verilerini veya eserlerini bilimsel kurallara uygun biçimde atıf yapmadan kısmen veya tamamen kendi eseri gibi göstermek.
- b) Sahtecilik: Bilimsel araştırmalarda gerçekte var olmayan veya tahrif edilmiş verileri kullanmak.
- c) Çarpıtma: Araştırma kayıtları veya elde edilen verileri tahrif etmek, araştırmada kullanılmayan cihaz veya materyalleri kullanılmış gibi göstermek, destek alınan kişi ve kuruluşların çıkarları doğrultusunda araştırma sonuçlarını tahrif etmek veya şekillendirmek.
- ç) Tekrar yayım: Mükerrer yayınlarını akademik atama ve yükselmelerde ayrı yayınlar olarak sunmak.

d) Dilimleme: Bir araştırmanın sonuçlarını, araştırmanın bütünlüğünü bozacak şekilde ve uygun olmayan biçimde parçalara ayırıp birden fazla sayıda yayımlayarak bu yayınları akademik atama ve yükselmelerde ayrı yayınlar olarak sunmak.

e) Haksız yazarlık: Aktif katkısı olmayan kişileri yazarlar arasına dâhil etmek veya olan kişileri dâhil etmemek, yazar sıralamasını gerekçesiz ve uygun olmayan bir biçimde değiştirmek, aktif katkısı olanların isimlerini sonraki baskılarda eserden çıkartmak, aktif katkısı olmadığı hâlde nüfuzunu kullanarak ismini yazarlar arasına dahil ettirmek.

(2) Diğer etik ihlal türleri şunlardır:

a) Destek alınarak yürütülen araştırmalar sonucu yapılan yayınlarda destek veren kişi, kurum veya kuruluşlar ile bunların katkılarını belirtmemek.

b) Henüz sunulmamış veya savunularak kabul edilmemiş tez veya çalışmaları, sahibinin izni olmadan kaynak olarak kullanmak,

c) Yayınlarında hasta haklarına riayet etmemek.

ç) İnsanlarla ilgili biyomedikal araştırmalarda veya diğer klinik araştırmalarda ilgili mevzuat hükümlerine aykırı davranmak.

d) İncelemek üzere görevlendirildiği bir eserde yer alan bilgileri eser sahibinin açık izni olmaksızın yayımlanmadan önce başkalarıyla paylaşmak.

e) Bilimsel araştırma için sağlanan veya ayrılan kaynakları, mekânları, imkânları ve cihazları amaç dışı kullanmak.

f) Dayanaksız, yersiz ve kasıtlı olarak etik ihlal isnadında bulunmak.

g) Bilimsel bir çalışma kapsamında yapılan anket ve tutum araştırmalarında katılımcıların açık rızasını almadan ya da araştırma bir kurumda yapılacaksa ayrıca kurumun iznini almadan elde edilen verileri yayımlamak.

ğ) Araştırma ve deneylerde; hayvanlara ve ekolojik dengeye zarar vermek, çalışmalara başlamadan önce alınması gereken izinleri yetkili birimlerden yazılı olarak almamak, mevzuatın veya Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası sözleşmelerin ilgili araştırma ve deneylere dair hükümlerine aykırı çalışmalarda bulunmak.

h) Araştırmacılar veya yetkililerce, yapılan bilimsel araştırma ile ilgili olarak muhtemel zararlı uygulamalar konusunda ilgilileri bilgilendirme ve uyarma yükümlülüğüne uymamak.

ı) Bilimsel çalışmalarda, diğer kişi ve kurumlardan temin edilen veri ve bilgileri, izin verildiği ölçüde ve şekilde kullanmamak, bu bilgilerin gizliliğine riayet etmemek ve korunmasını sağlamamak.

i) Araştırma ve deneylerde mevzuatın veya Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası sözleşmelerin ilgili araştırma ve deneylere dair hükümlerine aykırı çalışmalarda bulunmak.

j) Akademik atama ve yükseltmelere ilişkin başvurularda bilimsel araştırma ve yayınlara ilişkin yanlış veya yanıltıcı beyanda bulunmak.

k) Akademik teamüllere aykırı olarak bir doçent adayında etik açıdan beklenmeyen tutum ve davranışlarda bulunmak.

l) Başvuru dosyasında mevcut olmayan bir dergiyi mevcut yahut indekslerde taranmayan bir dergiyi taranıyor gibi göstererek ya da hakemli olmayan bir dergiyi hakemli olarak belirterek yayın yapmak.

İhlallerin önlenmesi

MADDE 8– (1) Bilimsel araştırma etiği ihlallerini önlemek amacıyla yapılacaklar şunlardır:

a) Etik farkındalık eğitimi: Tüm öğrenci ve akademik personele, araştırma ve yayın etiği konusunda düzenli aralıklarla eğitim programları düzenlenir.

b) Ön kontroller: Özellikle yüksek lisans ve doktora tezleri, proje önerileri ve makale taslakları, intihal tespit programları veya benzeri araçlarla kontrol edilir.

c) Danışmanlık mekanizması: Etik konularda danışmanlık hizmeti vermek üzere ilgili birimlerde uzmanlar veya kurullar görevlendirilir.

ç) Gizlilik ve tarafsızlık: Etik ihlal iddiaları tarafsız biçimde ve gizlilik ilkesi gözetilerek değerlendirilir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Yayın Etiği ve Uyulması Gereken Kurallar

Yayın etiği ilkeleri

MADDE 9– (1) Üniversitede görev yapan veya üniversiteye bağlı araştırmacılar tarafından yayımlanan her türlü bilimsel çalışmada uyulacak yayın etiği ilkeleri şunlardır:

a) Yayımlanmış veya yayımlanmak üzere değerlendirilmekte olan bir çalışma, başka bir yerde değerlendirilmesi için gönderilmez.

b) Yazarlar, çalışmaya doğrudan bilimsel ve entelektüel katkı sunmayan kişileri yazar olarak gösteremez ve katkısı olanları da dışlayamaz.

c) Yazarlar, varsa çıkar çatışmalarını ve mali destekleri beyan etmekle yükümlüdür.

ç) İnceleme ve hakemlik süreçlerinde gizlilik ve tarafsızlık esas alınır. Hakemlerin kimlik bilgileri ve raporları gizli tutulur.

d) Yayına dayanak oluşturan veri ve belgeler, gerekli hallerde yetkili mercilerle paylaşılmak üzere saklanır.

Atıf ve kaynak gösterme

MADDE 10– (1) Bilimsel yayınlarda kullanılan her türlü fikir, bilgi, yöntem, veri ve bulguya uygun biçimde atıf yapılması esastır.

(2) Atıf ve kaynak gösterme, ulusal ve uluslararası kabul görmüş standartlar çerçevesinde yapılır.

(3) Görsel, işitsel veya dijital materyaller de dahil olmak üzere, telif hakkı bulunan eserlerin kullanımı için gerekli izinlerin alınması ve etik kurallara uyulması zorunludur.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulunun Oluşumu, Görevleri, Çalışma Usul ve Esasları

Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulunun oluşumu

MADDE 11 – (1) Lokman Hekim Üniversitesi Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu, sağlık bilimleri alanında görev yapan profesör unvanına sahip öğretim üyeleri arasından Rektör tarafından iki yıl süre ile görevlendirilen en az yedi üyeden oluşur. Görev süresi biten bir üye aynı usulle yeniden seçilebilir. İzinsiz ve özürsüz olarak üst üste üç toplantıya katılmayan veya en az altı ay süreyle izinli olan üyenin, üyeliği kendiliğinden sona erer. Herhangi bir nedenle boşalan üyelik için, aynı usulle yeni üye seçilir.

(2) Belirlenen kurul üyeleri hakkında etik ihlalinde bulunduklarına dair kesinleşmiş bir adli veya idari karar bulunmamalıdır. Etik kurallarına aykırı eylemi tespit edilen etik kurulu üyesinin görevi, Rektörün bu konudaki kararının kendisine tebliği ile sona erer.

(3) Bilimsel araştırma ve yayın etiği kurul başkanı Rektör tarafından seçilir. Bilimsel araştırma ve yayın etiği kurulu başkanı kurul üyeleri arasından bir kişiyi başkan yardımcısı olarak seçer. Başkanın görevinin sona ermesiyle birlikte başkan yardımcılığı görevi de sona erer.

Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulunun görevleri

MADDE 12– (1) Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulunun görevleri şunlardır:

a) Etik ihlal iddialarını ilgili mevzuat, yönerge ve bilimsel araştırma yayın etiği ilkeleri çerçevesinde incelemek, değerlendirmek; inceleme kapsamında Rektörlük aracılığıyla gerektiğinde bilirkişi veya uzman görüşü almak, ilgili kişi ve kurumlarla yazışmalar yapmak, bilgi istemek ve inceleme kapsamında gerekli diğer işlemleri yapmak.

b) İnceleme sonucunda alınan kararları Rektöre sunmak.

c) Akademik, araştırma ve yayın etiği konularında muhtemel etik dışı eylemleri ortadan kaldırmak için, ilgili birim ya da kurum ve kuruluşlar ile iş birliği yaparak eğitici faaliyetler düzenlenmesini sağlamak üzere Rektöre önerilerde bulunmak.

ç) Üniversite bünyesinde yapılacak bilimsel araştırma ve yayınların etik ilkelere uygunluğunu sağlamak amacıyla gerekli düzenlemeleri ve güncellemeleri yapmak.

(2) Etik Kurul, ihlal iddialarını değerlendirirken; ilgili tarafların savunmalarını alır, gerektiğinde uzman görüşüne başvurur ve sürecin güvenilirliğini temin edecek önlemleri alır.

Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulunun toplantı usul ve esasları

MADDE 13– (1) Bilimsel araştırma ve yayın etiği kurulu üye tam sayısının salt çoğunluğuyla toplanır ve karar alır. Başkanın katılmadığı toplantılarda başkan yardımcısı başkanlık eder.

(2) Bilimsel araştırma ve yayın etiği kurulu çalışmalarını bizzat yürütür. Ancak gerektiğinde alanında uzman bilirkişilerden görüş de alabilir.

(3) Aşağıdaki kişiler bu düzenleme kapsamında yapılan incelemelerde bilirkişi ve uzman olarak görevlendirilemez:

a) İlgilinin lisansüstü tez danışmanları ve doçentlik jürilerinde görev almış öğretim üyeleri,

b) İlgilinin kendi üniversitesinde görev yapan öğretim üyeleri,

c) İlgilinin eşi ve üçüncü dereceye kadar (üçüncü derece dâhil) kan veya sıhrî hısımları,

ç) İlgili ile aralarında husumet bulunan kişiler.

(4) İlgilinin çalıştığı bilim alanında öğretim üyesi bulunmaması halinde, en yakın bilim alanında çalışan öğretim üyeleri arasından bilirkişi görevlendirilebilir. Ayrıca etik ihlal iddiasının hukuki anlam ve kapsamına ilişkin olarak bir hukukçu bilirkişi de görevlendirilebilir. Birden fazla bilirkişi atanması halinde her bilirkişi ayrı rapor tanzim eder.

(5) Bilirkişiler dosya kendilerine ulaştığı andan itibaren en geç bir ay içerisinde konuya ilişkin raporunu kendisine gönderilen örneğe uygun olarak hazırlayıp gönderirler. Bu süre bir defaya mahsus olmak üzere en çok bir ay uzatılabilir.

(6) Bilimsel araştırma ve yayın etiği kurul üyeleri kendileriyle, kendilerinin daha önce birlikte çalışma yaptıkları kişilerle ve etik ihlalde bulunduğunu iddia ettikleri kişilerle ilgili etik ihlali iddialarının görüşüldüğü toplantılara katılamazlar.

Etik Kurula başvuru ve kurulun çalışma esasları

MADDE 14– (1) Bilimsel araştırma ve yayın faaliyetlerine ilişkin etik ihlal iddiaları Etik Kurul tarafından incelenir.

(2) Söz konusu iddialar ile ilgili tüm bilgi ve belgeler Etik Kurula iletilir.

(3) İddianın gerçek nedenlere dayanıp dayanmadığı , Etik Kurul tarafından ön inceleme ile değerlendirilir.

(4) Kurul, gerek duyması halinde uzman görüşüne başvurabilir ve/veya alt komisyonlar kurabilir.

(5) Üniversiteye gönderilen ve etik ihlal iddiası içeren şikâyet ve ihbar dilekçelerinde, kişilerin doçentlik başvuru sürecinin devam ettiğinin de belirtilmesi halinde hakkında etik ihlal iddiası bulunan kişinin devam eden bir doçentlik başvurusunun bulunup bulunmadığı hususu derhal Üniversitelerarası Kurul Başkanlığından sorulur. Üniversitelerarası Kurul Başkanlığınca devam eden doçentlik başvurusunun bulunduğu bildirilmesi halinde iddialar ile ilgili tüm bilgi ve belgeler Üniversitelerarası Kurul Başkanlığına gönderilir.

(6) Etik ihlali iddiası sebebiyle hakkında inceleme başlatılan kişilerden iddialara ilişkin olarak gerekli bilgi ve belgelerle birlikte yazılı savunmaları istenir. İlgili kişiler, savunma talep yazısının kendilerine ulaştığı tarihten itibaren on beş gün içerisinde savunmalarını vermedikleri takdirde, bu durumun savunma istem yazısında belirtilmesi koşuluyla Etik Kurul, diğer bilgi ve kanıtlara dayalı olarak karar verebilir. Hakkında inceleme başlatılanlar, yazılı savunmalarını sunmak üzere iddiaları içeren evrakların bir örneğinin kendilerine verilmesini talep etmeleri halinde, incelemeyi yürüten kurulca savunma istenmesi yönünde bir karar alınmaksızın da doğrudan yazılı savunmalarını sunabilirler. Ancak bu halde bu kişilerden yeniden yazılı savunma istenmeden de incelemeye devam edilebilmesi için, iddiaları içeren evrakların teslimine ilişkin tutanakta, teslim tarihinden itibaren on beş gün içerisinde savunmasını vermedikleri takdirde diğer bilgi ve kanıtlara dayalı olarak karar verileceğinin açıkça belirtilmesi şarttır. Gerekli görülen hallerde savunma sözlü olarak da alınabilir.

(7) Alınacak kararlar, Etik Kurulda tartışmaya açıldıktan sonra oylanır ve kurul üyelerince imzalanır. Karara muhalif kalan üye karşı oy gerekçesini yazmak zorundadır.

(8) Etik Kurulca alınan nihai kararlar inceleme raporu niteliğinde olup, bu kararlar onaylanmak ya da başka bir karar alınmak üzere Rektöre sunulur.

(9) Kurul üyeleri, uzman ve bilirkişiler yaptıkları incelemeyle ilgili edindikleri bilgi ve belgeleri açıklayamazlar.

(10) Etik Kurulun inceleme sürecinde diğer kurum ve kuruluşları ile her türlü yazışmaları Rektörlük aracılığıyla yapılır.

İnceleme sonucunda yapılacak işlemler

MADDE 15– (1) Bilimsel araştırma ve yayın etiğine aykırı eylemlerde bulunduğu tespit edilen kişiler hakkında ilgili mevzuat uyarınca gerekli disiplin işlemleri ile diğer idari, hukuki ve cezai işlemler yapılır.

(2) Etiğe aykırı eyleme konu olan eserle daha önce akademik unvan elde edilmiş ise kişi hakkında yapılan işlemler sonucunda alınan etik ihlal kararı sebebiyle bu unvanın geri alınıp alınmayacağı hususu da değerlendirilir.

(3) Etiğe aykırı eylemlerin gerçekleşmesi halinde asıl müellif, zarar gören veya hakları olumsuz etkilenen kişi ve kuruluşların rıza göstermesi ilgililerin sorumluluğunu ortadan kaldırmaz.

(4) Bilimsel araştırma ve yayın etiğine aykırı bir eylemin tespit edilmesi halinde yükseköğretim kurumu tarafından ilgili yayının ortak yazarlarının görev yaptıkları kamu kurumuna da bilgi verilir.

(5) Etik ihlal kararları en geç bir ay içerisinde Yükseköğretim Kurulu Başkanlığına bildirilir.

Gizlilik ve tarafsızlık

MADDE 16 – (1) Etik ihlal soruşturması sürecinde gizlilik esastır. Kurul üyeleri, ihlal iddiasına ilişkin bilgi ve belgeleri üçüncü kişilerle paylaşamaz.

(2) Kurul üyeleri, tarafsızlık ilkesine uygun davranarak kişisel veya kurumsal çıkar çatışması söz konusu olduğunda inceleme sürecine katılamaz.

ALTINCI BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

Hüküm bulunmayan haller

MADDE 17– (1) Bu Yönergede hüküm bulunmayan hallerde; 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu, Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi ve ilgili diğer mevzuat hükümleri uygulanır.

Yürürlük

MADDE 18– (1) Bu Yönerge, Lokman Hekim Üniversitesi Senatosu tarafından kabul edildiği tarihte yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 19– (1) Bu Yönerge hükümlerini, Lokman Hekim Üniversitesi Rektörü yürütür.

Yönergenin Kabul Edildiği Senato Karar	
Tarihi	Sayısı
12.02.2025	26